

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

vi. De iursidictione qua excommunicatus priuatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

lib. 6. immo, si plures Iudices delegati ad vnam causam dentur, & vnus excommunicatus sit, nullus eorum delegatus erit, argum. cap. vno delegatorum, de offic. delegat. Quia cum vnus Iurisdictionis apud omnes delegatos simul sit, & non separatim, vt tradit Hely. in cap. cum plures, de offic. delegat. lib. 6. vno ipsorum excommunicato, reliqui ad iudicandum inhabiles redduntur, argum. capit. ad probandum, de sentent. & re iudic. secus autem erit, quando Capitulo, aut Collegio demandata Iurdictio sit, tunc enim cum concessio hæc Capitulo in communi facta esse censetur, & Collegium, Capitulum, aut Vniuersitas in communi excommunicari non possint, ca. Romana, §. in Vniuersitatem, de sentent. excommunicat. lib. 6. valebit delegatio, licet aliqui, de Collegio excommunicati fuerint, totum enim ius penes eos remanet, qui excommunicati non sunt, etiam si tantum vnus sit, argum. l. licet, §. sed si Vniuersitas, ff. quod cuiusque Vniuersitatis nomine.

39. Nec denique ob eandem rationem Tabellio, seu publicus scriba, qui excommunicatus est, si eligatur, Tabellio erit, cum hic officium publicum habeat, ex Panorm. in c. sicut, numero 14. Ne Cler. vel monach. Marian. Socin. in c. sacris, nu. 406. de sent. excommunicat. & de beneficiarum, & dignitatum Ecclesiasticarum, aut Laicalium electione passua hæctenus satis dictum sit.

De Iurisdictione, qua Excommunicatus priuatur. Cap. VI.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicatus denunciatus omni Iurisdictione Ecclesiastica, & seculari caret.
- 2 Beneficia Ecclesiastica excommunicatus denunciatus conferre non potest.
- 3 Beneficij collatio facta à Vicario Episcopi excommunicati, denunciati, non valet, & quare.
- 4 Excommunicatus denunciatus, vel notorius Clerici percussor, nec solus, nec cum alijs eligere valet.
- 5 Excommunicatus denunciatus eligendo, non solum peccat, sed etiam si electio est nulla.
- 6 Excommunicati, si à reliquis electoribus commodè expelli non possint, quid agendum.
- 7 Excommunicatus denunciatus ad beneficium presentare aliquem nequit.
- 8 Presentatio à Laico patrono excommunicato denunciato facta valida est, & quare.
- 9 Excommunicatus denunciatus presentatum instituere non potest, nec beneficia commendare.
- 10 Postulatio solemnis, & simplex, quid, & quomodo inter se differant.
- 11 Nominatio solemnis, & non solemnis, quid.
- 12 Canonici excommunicati quare aliquem in possessionem beneficij canonice adepti recipere possint.
- 13 Optio quid sit, & an validè per excommunicatum fieri possit.
- 14 Excommunicatus denunciatus, aut notorius Clerici percussor, censuras ferre non potest.
- 15 Excommunicatus denunciatus, Iudex Ecclesiasticus, vel Secularis esse nequit, & quare.
- 16 Iudicis datio, aut delegatio ab excommunicato denunciato facta, non valet.
- 17 Sententia à Iudice excommunicato denunciato lata, non valet, etiam si contra ipsum excommunicatum non exipiat.

18 Mandatum ante incursum excommunicationem alicui commissum, an per superuenientem excommunicationem mandantis expiret.

19 Episcopo excommunicato denunciatio Vicarij Iurisdictionis suspenditur, & quare huius rei ratio sit.

20 Delegati, aut subdelegati Iurisdictionis, an, & quando delegatus, aut subdelegatus excommunicatione superueniente tollatur.

21 Iudex, si lite pendente in iudicio, excommunicetur, an, & quando ulterius procedere poterit.

22 Excommunicatus denunciatus, vel notorius Clerici percussor, iudex arbiter esse nequit.

23 Arbitramentum, seu sententia ab arbitratore facta, valida est, peccat tamen qui excommunicatus denunciatus eam ferit.

24 Arbitrator facti solus, & non iuris potestatem habet.

Quintus excommunicationis maioris effectus hic numerari potest, quod excommunicatus post denunciationem omnem Ecclesiasticam, vel secularem Iurisdictionem amittat, vt colligitur ex cap. 1. de supplen. negli. g. prel. lib. 6. vbi excommunicato Episcopo ad Archiepiscopum Iurdictio non deuoluitur; vnde vsu Iurisdictionis caret, alioquin frustra constitutionis eius dispositio de deuolutione egisset, si Episcopus Iurisdictionis vsum retineret. & glo. ibi in verbo culpis. & c. 1. de offic. Vic. lib. 6. vbi habetur, Episcopum excommunicatum ea, quæ Iurisdictionis sunt, exercere non posse, & c. scilicet, de telecrip. & e. ad probandum, de sentent. & re iudic. & illis in locis DD. Marian. Socin. in cap. factis, num. 266. de sent. excomm. suspenditur enim per excommunicationem Iurdictio, id quod etiam in occulte excommunicato procedit, quoad se; cum ab officio suspensus sit, & communione hominum priuetur, vt propterea Iurisdictionem exercere non possit. Quæ latius traduntur à DD. in d. c. ad probandum, & ibi Panorm. num. 20. & idem Panorm. in cap. veritatis, num. 34. de dolo & contumac. S. Anton. 3. par. titu. 23. cap. 76. vers. Decimo. Tabiena, verbo, excomm. 1. ver. vndecimo. Summa Astensis, 2. par. lib. 7. tit. 9. q. 10. Nauar. in Man. c. 27. num. 21. vers. decimo. Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 7. §. 2. Vgol. de cens. Eccles. Tab. 2. ca. 11. Dixi post denunciationem: quia ante eam, licet exercere non debeat actum Iurisdictionis, gesta tamen per eum valent, vt DD. communiter tradunt, Rich. 4. d. 18. art. 11. q. 2. & 4. Summa Astensis, 2. par. lib. 7. tit. 4. q. 10. S. Anton. 3. par. tit. 24. c. 76. vers. decimo. Tabiena, verbo, excomm. 1. ver. vndecimo. Nauar. in Man. cap. 27. nu. 7. qui pro hoc citat Pan. in cap. ab excommunicato, num. 5. de Rescript. & alios, numer. 36. Henriquez & Vgolin. vbi supra. & constat ex Extrauagan. *Ad vitanda scandala*. Et facit quæ tradunt DD. in cap. si verè, vbi Innocent. & Felin. nu. 6. de sentent. excommunicat. Angelica, verbo, excomm. vlt. num. 19. Rebuff. repet. in cap. postulatistis, nu. 69. de Cleric. excommunicat. munitr. Marian. Socin. in cap. sacris, numer. 267. de sentent. excomm. Couar. in c. alma mater, 1. par. d. num. 4. vers. Quinto patet, de sentent. excomm. lib. 6. & alij omnes affirmantes excommunicatos quousque tolerantur, ea quæ Iurisdictionis sunt, exercere validè posse; Tolerati autem putantur ab Ecclesia, qui nec notorij Clerici percussores excommunicati sunt, nec denunciati: sicut à contrariò qui notorij Clerici percussores sunt, aut denunciati, omnem Iurisdictionis vsum amittunt, ita, vt gesta ab eis nullius roboris & firmitatis esse censentur, prout in d. Extrauagan. *Ad vitanda scandala*. continentur, & colligitur ex Doctoribus, in d. c. ad probandum, & in d. c. scilicet, Hinc.

2. Primo inferitur, quod excommunicatus denunciatus beneficia Ecclesiastica conferre non potest, & si cõferat, collatio nulla & irrita censebitur, arg. c. Quia diuersitatem, de conc. preben. & c. vnico, Ne sede vac. 6. & ibi Gemin.

in princip. verſic. Item quod ſuſpenſus, Philip. E. anc. verſic. ſecundo. not. Anchar. verſic. Tertio. not. Molay. in ca. veritas, num. 12. de dolo. & contumac. Marian. Soc. in ca. factus, nu. 88. de ſent. excom. & facti c. vlt. & ibi glo. in verb. iſtitas. de exceſ. praelat. & DD. ibi Rebuff. in praxi benef. & reper. in c. poſtulaſtis numer. 57. de Cler. excom. munic. miſit. S. Anton. 3. par. tit. 24. capit. 76. verſic. Decimo. Tabiena, verbo, excom. 1. verſic. Decimoquarto Palud. 4. diſt. 9. 4. verſic. Tertius eff. etus. Gabr. 4. diſt. 18. q. 12. art. 3. Summa Aſenſis. 2. part. tit. 9. q. 6. Conarr. in ca. alia mater, 1. par. §. 7. numer. 9. verſic. Duodecim. de ſentent. excommunicatio. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excom. munic. cap. 7. §. 2. Vgolin. de cenſ. Eccleſ. Tab. 2. cap. 11. §. 2. numer. 2. in ſuſ. ſu. exutus, & ſuſpenſus ab omni poteſtate & auctoritate in ſpiritualibus, vt not. in ca. Decernimus, per Cardin. de ſent. excom. & tradit Panor. in c. ſi vere, num. 9. de ſent. excommuni.

Quod procedit ad hunc collatio ſi facta fuerit per Episcopum excommunicatum denunciatum, vel alium collatorem, aut per ſuum Vicarium etiam non excommunicatum, quia cum nomine Episcopii excommunicati Vicarius conſtiterat, cuius iurisdictione ab Episcopi iurisdictione pcedat, & vnum & idem ſit Conſtitutum. cap. 2. de conſuetud. lib. 6. ite ſuſpenſa per excommunicationem Episcopii, auctoritas Vicarii indicatur, argum. cap. 1. de offic. Vicar. lib. 6. & glo. ſa. in Clemen. vlt. de proceſſu. ſicut per mortem Episcopii renouata eſt, vt ibi glo. ſa. ſa. & id notat Philip. in c. r. de offic. Vicar. lib. 6. Panormitan. in c. Quoniam Abbas, numer. 10. de offic. deleg. & cap. licet in fine, in c. o. dem. Nifi aliunde Vicarius iurisdictionem a potestate ſua haberet, a iure, ſeu ab alio ſuperiore, ſe cundum Philip. pum. vbi ſupra, per cap. Quia, diſt. 89. pro quo eſt text. in cap. r. de offic. Vicar. lib. 6. 88. Doctores ibi, & Rebuff. in d. cap. poſtulaſtis. Secus autem, ſi collator excommunicatus occultus ſit, tunc enim collatio facta non excommunicato valida erit, quia hic eſt quoad iurisdictionis vſu careat, reſpectu tamen habito ad alios, eum retinet, argum. ead. probandum, de ſentent. & re iudic. a contratio ſenſu, & ibi Panorm. Innoc. & Felſi, numer. 6. vbi ait, ſic ſuo tempore fuiſſe iurisdictionem, Philip. in d. r. colum. 2. de excep. lib. 6. Ioan. de Sella, in tract. de benef. in 3. p. q. 4. Federic. conſil. 74. Vetuſ. Imo, in c. cum dilectus, in gl. magna, de Conſuetud. S. Anton. 3. par. tit. 24. c. 76. verſic. Decimo Angelica, verbo, excommunicatio. vlt. §. 19. Tabiena, verbo, excommunicatio. 1. verſic. vnde decimo. Couar. in ca. alma mater, 1. par. §. 7. numer. 9. verſic. Quid autem reſpondendum ſit, de ſent. excommunicatio. lib. 6. & colligitur ex d. Extravag. Ad evitanda ſcandala. Et quod locum etiam habet, quamuis ſi, cui coſertur beneficium, collatorem a communicatione occulte nouerit eſſe, quicquid Calderin. & Panorm. in d. c. ad probandum, quos refert & ſequitur Rebuff. repet. in c. poſtulaſtis numer. 70. de Cler. excommunicatio. miſit. falſo collationem beneficii hinc factam non valere dixerint, ob eam rationem, quod hic offendit, ex quo eius communicatione vitur, quem excommunicatum nouit. Quorum opinio poſt Extravagan. Ad evitanda ſcandala, merito ab alijs omnibus rejicitur, cum videretur illius Extravag. cum excommunicato non notorio Clerici percuffore, nec denunciato, verſari poſſimus, tanquam ſi excommunicatus non eſſet; vnde Eccleſiam non offendit collatarius, qui ſciens illum excommunicatum, beneficium ab eo recipit, & ita valida collatio erit, vt recte Felſi, in cap. ad probandum, numero nono, de ſententia & re iudic. & in cap. r. Rodolphus, numer. 7. de reſcript. Couar. in cap. alma mater, prima par. §. ſexto, numer. 8. verſic. Ex his colligitur, de ſentent. excommunicatio. lib. 6. Vgolin. Tabul. 2. cap. 11. §. 2. numer. 2. in fine annotarunt: quando quidem etiam ab huiusmodi occulte excommunicato licite ſacramenta ſumi poſſunt, vt ex dict. Extravag. Ad evitanda ſcandala, colligi poſſunt, & nos latius vbi ſupra expoſuimus.

Secundo, excommunicatus denunciatus, aut notorius Clerici percuffor eligere ſolus non poteſt, ſed neque etiam cum alijs electoribus eligit. Sic colligitur ex cap. vnicuique, & ibi glo. in verbo, maioris, §. 1. Ne Sede vacante, libro 6. & ibidem Anchar. numer. 21. & Philip. Francus, Innocent. in

cap. 2. numer. 2. verſic. Item ſi ſunt alii qui ſuſpenſi, & ibi Panorm. numer. 14. de poſtulat. praelat. Hoſtienſem Summa lib. 3. tit. de ſent. excommunicatio. numer. 11. verſic. Quis ſit effectus Summa Aſenſis, 2. par. li. 7. tit. 9. queſt. 5. & qu. 6. Palud. 4. diſt. 18. queſt. 4. ver. Tertius effectus. Rich. 4. diſt. 18. ar. 7. queſt. 1. Gabr. 4. diſt. 18. q. 2. ar. 3. Socus, 4. diſt. 22. q. 1. art. 14. Concluſ. 2. verſic. Item excommunicatus. Henriquez lib. 13. de excom. cap. 7. §. 2. Sanct. Anton. 3. part. tit. 24. cap. 76. ver. octauo, Angelica, verbo, excommunicatio. vlt. §. 9. Tabiena, verbo, excommunicatio. 1. verſic. Decimo. Marian. Soc. in cap. factus, numer. 88. & ſeq. de ſentent. excom. Rebuff. repet. in cap. poſtulaſtis, numer. 88. de Cler. excom. miſit. Nauar. in Man. cap. 27. numer. 21. verſic. Nono. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 7. numer. 9. verſic. Duodecim. de ſentent. excom. lib. 6. Vgolin. de cenſur. Eccleſ. Tab. 2. cap. 11. §. 2. numer. 2. & eſt communis. Ratio eſt: quia talis ab officio, & beneficio ſuſpenſus eſt, omni iurisdictione priuatus, arg. c. paſtoralis §. fin. de appellat. Intelligitur autem hoc in electione, qua conſertur, vbi beneficijs, ſecus autem in electione, & ſonatus declaratoria, vt ſi hereditate ſtator dicat, cui ex filijs volens reſtituas hereditatem tuam, enim excommunicatus eligere poterit illum, cui velit reſtituere hereditatem, cum voluntatem non amiſerit per excommunicationem. Ex facto, ſi ſi quis rogatus, 2. ff. ad Trebellian. Rebuff. vbi ſupra, in b. 89. Intelligitur etiam, vt notant Palud. S. An. Tabiena, & alij non ſolum de electione ad dignitatem, Eccleſiaſticam Regularem, vel ſecularem, ſed etiam Laicam, in cap. venerabilis, de elect.

Intelligitur etiam, non ſolum quod peccet mortaliter, eligat, ſed etiam quod electio ſit nulla & irrita, ex Innoc. in cap. cum dilectus, nu. 5. de Conſuetud. Panorm. in c. ad probandum nu. 13. de ſent. & re iudic. & in cap. veritatis, numer. 47. de dolo & contumac. & cap. ſi vere, nu. 9. de ſent. excommuni. Immo, vero, ſuper omnes Canonicos vnus tantum ſit excommunicatus denunciatus, & Canonici omnes, vel maior pars ſciant, & poſſint eum expellere, & non expellant, ſed cum illo eligant, non valet illorum electio, ex Innoc. in cap. illa, numer. 3. & Panor. ibi, numer. 7. de elect. & idem Panorm. in cap. fin. numer. 6. de proceſſu. Imola, in cap. cum dilectus, nu. 18. de Conſuetud. & Rebuff. repet. in cap. poſtulaſtis, numer. 91. de Cler. excommunicatio. miſit. Quod tamen dictum alijs vt Richard. 4. diſt. 8. att. 7. queſt. 2. ad 3. Summa Aſenſis, 2. part. lib. 7. tit. 9. q. 6. & Henriquez lib. 13. de excommuni. c. 7. §. 2. in annot. litera B. limitant, quando votum eius ſit neceſſarium ad effectum iſtus electionis, tunc enim electio nulla erit, eo quod votum eius tanquam nullam computandum eſt, & ita ex defectu ſufficientis numeri ſuffragiorum ad electionem legitimam faciendam, electio nulla erit, ſecus autem, ſi alias aderat ſufficientis numerus ſuffragiorum, propter votum excommunicati, tunc enim licet peccet, excommunicatus ſe ingerens, electio tamen valet. Et licet vtraque opinio probabilis ſit, prima tamen Innocent. & aliorum videtur verior, quia cum repellere poſſit talis excommunicatus, omnino repellendus eſt; vt merito proinde electio hac nulla cenſenda ſit in odium eorum, qui ſciant excommunicatum admiſerunt, vt Innocent. in d. capit. illa, de elect. notauit. Pro qua ſententia multum facit cap. fin. de proceſſu. & adduci etiam poteſt cap. Maſſana, de elect. vbi dicitur, quod ſi aliqui Clerici admiſerunt ad electionem ſimul cum Clericis, non valet electio. Et ratio in vtroque cau. ea eſſe poſſet, quam dat Innocent. quia cum tales inhabiles ſint, & tamen ſciant admittantur ab alijs electoribus, videntur iſt facere ſine illis non velle, nec poſſe procedere, & proinde fraudulentem agere comprobant, ideoque merito nulla cenſenda eſt eorum electio; & ſibi ipſis impudent, quod inhabilem cum poſſent, ad electionem cum illis faciendam non repulerint.

Ceterum ſi caſus occurrat, in quo huiusmodi excommunicati a reliquis electoribus repellere non poſſent, tunc ſi nulla neceſſitas ad hoc tempore eligendi, conſulit Panorm. in cap. illa, numer. 7. de elect. & refert pro ſe Hoſtienſem, vt recedat a Capitulo, & congregent alia vice Capitulum, excommunicatus non vocatus, nec admiſſus; in quo caſu alij agere non poterunt de contemptu, quia non erant vocandi.

candi, ex quo erant publicè excommunicati: ubi verò immineret necessitas, & adesse finis termini prefixi ad eligendum, nec repellere commodè possint excommunicati, tunc innocenti, & Panorm. in d. cap. illa, monent, ut ceteri protestentur, quod non intendunt eis communicare ius eligendi: & poterit fieri protestatio publicè, vel occultè, si verisimile damnum timeatur, ar. c. i. quod met. causa, & c. fin. de elect. lib. 6. Ratio est: quia non debet quis ius suum negligere ut evitet participationem excommunicatorum, ex quo sine damno iuris sui non potest eos evitare, argu. optim. in cap. si verè, de sentent. excommuni. & cap. antecessor. & cap. Quoniam multos, in d. 3. quæ omnia, solum procedunt in excommunicato notorio Clerici percussore, aut denunciato: si quidem electio ab occultè excommunicato facta, valet, & hoc etiam si qui cum ipso eligunt, etiam excommunicatum esse sciunt: ad quod certum est, post Extravagan. *Ad evitanda scandala*, maxime, cum talis electio non in ipsius excommunicati commodum, sed in ipsius Ecclesie, pro qua electio fit, & electi utilitatem cedat: & hoc siue talis sit persona privata, siue sit persona publica ratione officij publici ad eligendum cõcurat. Denunciatus igitur excommunicatus, nec cum alijs, nec solus eligere potest; & pari ratione nec electiones factas confirmare, arg. cap. ad probandum, & ibi Doctores, de sentent. & re iudic. & confirmatio ab eo facta nullæ est: secus tamen si nec notorius Clerici percussor, nec denunciatus fuerit, tunc enim sicut electio ab eo facta valet, ita etiam electionem ab alijs legitimè factam confirmare potest.

7 Tertio, excommunicatus denunciatus præsentare nõ potest, Panormitan. in cap. nobis, numer. 3. de iure patronat. Paul. de Citta dicit, in tracta. de iure patronat. in 3. p. prima cause acquirendi, quæst. 10. Rochus de Curis, in tracta. de iure patronat. in verbo, competens, quæst. 8. Rebuff. repet. cap. postulatiss, numer. 104. de Cler. excommuni. minist. Marian. Socin. in cap. factis, numer. 92. de sentent. excommunicatio. Covar. in cap. aliqua mater, par. 7. numer. 9. versicul. D. duodecimus, de sentent. excommunicatio. lib. 6. Henriquez lib. 1. 3. de excommunicatio. cap. 7. §. 2. in anno. littera B. Vgolin. de censur. Ecclesi. Tabul. 2. cap. 13. §. 2. artic. 13. Quod in Clerico præsentante omnes concedunt: & negari non potest, cum talis præsentatio ab eo fiat, quæ ab administratore honorum Ecclesie: & quia præsentatio per eum facta vim habet electionis, aut quæst. argum. eorum quæ notantur in cap. eum autem, & ibi Doctores, & cap. nobis, & cap. penult. de iure patronat. & cap. tit. Quærelam, de electio. electio autem, vt diximus, excommunicatio denunciato non competit. Itè quia iura loquentia de electione, habent locum in præsentatione, gloss. in capitul. sciatis, in verbo, Alios, & eadem gloss. in capitul. finalis, in verbo, electione, de elect. lib. 6. & proinde præsentatio ab eo facta non valebit, vt docet Rochus vbi supra. Aufferius in suis decis. quæstio. 143. Lambert. de iure patron. 1. par. lib. 2. quæst. 2. artic. 2. Et quamvis Covar. vbi supra, id etiam in patrono laico præsentante veris esse putet, ita scilicet, vt in instituto Episcopi facta ad præsentationem patroni laici excommunicati, nulla sit, & citat Lambertinum de iure patronat. 3. par. lib. 2. quæstio. 3. articulo 4. & Henriquez vbi supra hoc probabilis esse putat: Mibi tamen contraria opinio, quæ & communis est, vt ait Rebuff. repet. in cap. postulatiss, numer. 104. de Cleric. excommuni. minist. & quam ipse eo in loco amplexas est, verior esse videtur, quod præsentatio a laico patrono excommunicato denunciato facta valida sit. Quamvis enim peccet præsentado, eo quod hominum communio: ne, quæ illi prohibetur, vitatur, quia tamen non id facit ex aliquo officio, sed vt quid. 3. quod ad suum patrimonium spectat, valebit præsentatio illa ab ipso facta: & ita expresse tenent Rochus vbi supra, Rota Decis. 16. & Decis. 27. in antiq. & Decis. 2. de iure patron. Ludou. Gomès, in tracta. expectatarum, num. 60. qui ait ita obseruatum fuisse in vna causa Zamorensi Anno 1133. Rebuff. repet. in capit. postulatiss, numer. 102. de Cleric. excommuni. minist. & Vgolin. vbi supra, & Henriquez tandem in hanc sententiam descendit. Ratio est: Quia talis præsentatio facta a laico, cum sit solum expressio, & declaratio voluntatis sue

est quid facti, non iuris, & consequenter valida iudicanda debet, vt docet Rebuff. vbi supra, numer. 89. & numer. 102. Quæ etiam de causa facta a Clerico ratione sui patrimonij, & non intuitu Ecclesie, quam habet, valida censenda erit, cum in hoc casu sit quid facti potius quam iuris, non facientem, quando aliquem ratione Ecclesie sue ad beneficium obtinendum præsentat. Sic etiam, præsentatio facta ab eo, qui emit Castrum, cui annexum est ius patronatus, ab excommunicato valet; poteritque emptor statim præsentare etiam si euëditor in excommunicatione maneat, vt latius tradunt Specul. in tit. de procurat. §. vlt. Joã. Andr. in c. 1. de iure patron. lib. 6. in gloss. penult. Barthol. Brixien. in q. Dominicali 16. Marian. Socin. in c. factis, numer. 93. & num. 465. de sent. excomm. Quæ omnia de excommunicato denunciato intelligenda sunt, nam de occulto, & non denunciato nulla potest esse difficultas post Extravagan. *Ad evitanda scandala*.

9 Quarto, Excommunicatus denunciatus præsentatum in statuere non potest, argumen. capit. nouit, de ijs quæ sunt a prelat. sine consensu Capit. & cap. conuenerit, de officio Ordin. Et consequenter, nec habentem beneficium eo priuare valet; ad quem enim institutio non pertinet, nec destitutio, argumen. dict. cap. conuenerit. Neque etiã beneficia commendare potest, secundum formam capituli. Nemo, de electio. lib. 6. sicut nec adiutorem dare valet, vt docet Panorm. in cap. fin. de Clenagrot. vel debilit. Ratio horum omnium est, quia requirunt iurisdictionem, quæ priuatus est sic excommunicatus: Vnde nec executor excommunicatus denunciatus, providere potest de beneficio, cum hic iurisdictionis vñ careat, quæ tamen necessaria est, vt executio ab ea facta valida sit; & ita expresse docent Rota decis. 24. de concess. prebend. in antiq. & decisio. 16. num. 2. de test. in antiq. Covar. in cap. alma mater, 1. p. §. 7. num. 9. versic. Quid autem respondendum sit de sent. excommuni. lib. 6. qui hoc docet de excommuni. Apostolico. Henriquez lib. 13. de excommuni. cap. 7. §. 2. in anno. artic. 13. B. Vgolin. de censur. Ecclesi. Tabul. 2. cap. 13. §. 2. artic. 13. post Rebuff. repet. in capit. postulatiss, numer. 130. de Cler. excommuni. minist. Secus autem dicendum erit in his omnibus, si ab excommunicato occulto fiant, quomodo intelligi debent. Rota in Decis. 128. de sentent. excommunicatio. in antiq. Felin. in cap. ad probandum, in iñitio, & in fine, de sentent. & re iudic. & additio. ad Panormitan. in capit. pro illorum, num. 16. littera C. de prebend. quædo dicunt executorem excommunicatum, providere posse de beneficio.

10 Quinto, Hoc ipsum procedit etiam in postulatione solemnissimis autem quædo postulatio non est solemniss. Est autem postulatio solemniss. vt notat Panormitan. in cap. 1. numer. 34. de postulat. prelat. quando quis postulatur ab eo, qui potest super omni impedimento postulare dispensare, & postulationem factam confirmare. Non solemniss. vero dicitur, quando postulatur ab eo, qui non potest dispensare super impedimento, sequitur tamen eius consensus in promotione ratione sui interesse, vt exempli causa, Canonici volunt eligere monachum in Episcopum, sed quia monachus non potest consentire sine licentia Abbatis, vt in cap. si religiosus, de elect. lib. 6. Canonici postulant ab Abbate, vt cõcedat eis illum monachum. Si enim Abbas consenserit, hæc admissio postulationis nõ habet vim electionis, & confirmationis, sed debet de nouo eligi, & peti confirmatio electionis, quia Abbas non habebat potestatem providendi Ecclesie Cathedrali: vnde patet ratio, cur postulatio solemniss. facta ab excommunicato nõ valeat, postulatio verò simplex, seu non solemniss. ab excommunicato facta valet: quia postulatio simplex est quid facti, & non iuris, vnde ea admissa, adhuc opus est electione: at vero postulatio solemniss. vim electionis habet, quædo quidem admissa nullam aliam electionem requirit, aut confirmationem, vt colligitur ex cap. gratum, de postulat. prelat. & e. prescriptatur Panorm. in cap. 1. num. 34. tit. eod. vbi ait Curiam Romanam, vt cuitetur circuitus, & Ecclesiarum dispendium seruare, quod admissa postulatione postulatus consequatur ius, ac si fuisset electus, & confirmatus, vnde in solemniss. postulatione non opus est alia

alia electione, aut confirmatione. Vnde eadem ratio est electionis, & postulationis solemnis: Nam sicut ex electione legitime facta acquiritur ius electo, cap. causam inter Canonicos, de electione, ita etiam & postulatione; vnde, postquam postulatio presentata est superiori, postulanti- bus ab ea recedere non licet, ca. Bona memoria, de postu- latione, & Pan. ibi, num. 8.

11 *Et* quod de postulatione solemnibus, & non solemnibus, idem pariter dicitur de nominatione solemnibus, & non solemnibus dicendum est, quod hæc ab excommunicato facta valeat, illa verò non item. Est autem Nominatio sol- lemnis, quando duo, vel tres, qui sunt excellentiores in Capitu- lo, vel alibi, nominantur Papa; & petitur per Collegium, ut Papa provideat Ecclesie de aliquo illorum, & per hanc nominationem quodammodo acquiritur ius nominantis argumen. cap. contra Sanctorum, 16. quaest. ult. & An- charan. consil. 215. Panorm. in dict. cap. Bona memoria, n. 8. de electione, vnde non possunt nominantes recedere a nominatione postquam facta est superiori, nisi superior, & nominantes conveniant, sicut de postulatione diximus, quia utrobique eadem est ratio. In nominatione etiam so- lemnis datur libera potestas superiori providendi vni ex nominatis. Nominatio autem non solemnis est, quando ante scrutinium sciendum aliquis nominatur inter Cano- nicos tanquam bonus & sufficiens: illa enim nominatio non tribuit ius nominato, ut in cap. Quod sicut, de electione, sed solum proponitur in Collegio, ut eligatur, si placet Colle- gio, sicut enim nominari plures, & postea fit scrutinium de omnibus, & habens maiorem partem vocum remanet electus, ca. Quia propter, de electo.

12 *Hinc* constat, qua ratione Canonici excommunicati ali- quem in possessionem beneficii canonice adepti recipere possint, quia enim receptio est quid facti, nec aliquod ius tribuit de novo, valida censetur, ca. pro illorum, & ibi Inno- cent. & Panormitan. de præbend. numero 16. & idem Panormitan. in cap. veritatis, numero 42. de dolo & contumacia. Nicol. Milius in Repertorio, in verbo, excommunicatus, quaest. 66. Philippus Francus in cap. cum in Ec- clesijs, colum. 1. in glos. 1. de præbend. lib. 6. Rebuff. reper. in cap. postulastis, numero 130. de Cleric. excommunic. ministr. Idem, si mittatur in possessionem beneficii canonice adepti, quia cum missio in possessionem sit facti, valebit facta per excommunicatum, nec vitabit collationem, pro- visionem, electionem, aut institutionem prius rite factam. Facit eam res, de Rescript. & cap. pro illorum, de præ- bend. Cardinal. in cap. postulastis, & ibi Rebuff. num. 131. de Cleric. excommunicati ministr. Panorm. in cap. verita- tis, num. 42. de dolo & contumacia. Philippus Francus in c. 1. in verbo, possunt tamen, de except. Marian. Socin. in ca. sacris, num. 41. de sent. excommu.

13 *Idem* dicendum est de optione, etenim, & hæc etiã, cum sit quid facti, & sola declaratio quædam voluntatis, per ex- communicatum valide fieri potest, quæ solita esse fieri in quibusdam Ecclesijs per antiquiorem, iuxta capit. sine de Consuetud. lib. 6. Rebuff. vbi supra, numero 132. Vgol. de censur. Ecclesiast. Tabul. 2. cap. 13. §. 2. num. 15. in fine. Ex quibus omnibus, quid excommunicatus circa beneficia possit, & quid non possit, ex defectu iurisdictionis mani- festum est.

14 *Sæpe* Excommunicatus notorius Clerici percussor, aut denunciatus, censuras ferre non potest, vnde nec excom- municare, nec suspendere, aut interdicare potest: cum ad has ferendas iurisdictione necessaria sit, qua excommunica- tus denunciatus caret, cap. audiuimus, 24. quaest. 1. glo. in cap. Transmissam, in verbo, de talibus, de elect. Panor. in cap. ad probandum, numero 14. & 15. de sent. & re iudic. Sicut neque a censuris absolueri potest ob eandem ratio- nem, cum pariter sit ligandi, atque solvendi, argumen. ca. verbum, de pœnit. distinct. 1. & glos. in capit. inferior, in verbo, inferior, distinct. 2. & in cap. cum inferior, in ver- bo, ligare, de maior. & obedient. vnde, nec parochus sic excommunicatus, in foro pœnitentiæ subditos suos absol- uere valet, cum ad Sacramentum hoc valide administran- dum, necessaria sit iurisdictione, argumen. capit. omnes, de pœnitent. & remission. & DD. ibi. Sed neque alteri etiam

non excommunicato, vices suas committere, aut manda- ro potest: cum etiam delegare actus iurisdictionis sit, litem perium, ff. de iudic. omnium iudic. §. 1. non

15 *Septimo*, Excommunicatus denunciatus, ex defectu iurisdictionis Iudex esse non potest; id quod non solum Iudice Ecclesiastico, sed etiam Seculari procedit, argumen. cap. de cœrnimus, & ibi DD. de sentent. excommunicatione lib. 6. & Marian. Socin. in cap. sacris, num. 245. de sentent. excommunicatione, vnde Sententia, Constitutiones; & Leges ab huiusmodi excommunicato factæ nullæ sunt ipso iure, cum ad hæc omnia opus sit iurisdictione; id quod colligitur ex cap. ad probandum, & ibi DD. de sentent. & re iudic. & cap. excommunicatus, 1. de hæretic. & capit. adversus, de immunit. Eccles. Panorm. in c. veritatis, nu. 32. & num. 45. de dolo & contumacia. Post. de Anchar. re- pet. cap. 2. de Constitio. 9. art. principali, & in cap. 1. num. 4. versic. sed queror, de Exceptio. lib. 6. & ibidem Gemina, §. si quis, num. 8. versic. in temporalibus, & §. si vero, num. 6. & Philip. Francus ibidem; Innocen. in capit. Exceptio- nem, de Except. in antiq. & ibidem Felin. versic. item in quantum, & c. fin. num. 7. versic. Nota etiam, tit. & libr. eod. Marian. Socin. in c. sacris, num. 486. de sent. excommuni- Palud. 4. distinct. 18. quaest. 4. versic. Tertius effectus. Summa Astenfis, 2. par. lib. 7. tit. 9. q. 9. S. Anton. 3. par. titu. 24. cap. 76. versic. 1. Tabiena, verbo, excommu. 1. versic. Decimo quarto, Sorus, 4. dist. 2. quaest. 1. articuli. Conclus. 2. versic. item excommunicatus, Vgol. de cens. Eccle. Tabul. 2. capi. 11. §. 3.

16 *Deinde*, nec Iudicis datio ac delegatio ab eodem facta valet, cum hæc etiam iurisdictionis sint, Imperium, ff. de iurisd. omnium iudic. & facit quæ tradunt Panormitan. in cap. licet, num. 4. & seq. de offic. iud. deleg. Philip. Fran- in cap. 1. de offic. Vicar. lib. 6. in fine. Nicol. Milius in repe- in verbo, excommunicatus non potest iurisdictionem de- legare, & Marian. Socin. in cap. sacris, numero 264. de sent. excommu. Immo, si Iudices plures dati sint ad sententiã ferendam, & aliqui eorum excommunicati sint, vel etiam vnus eorum, sententia ab his Iudicibus simul cum exco- municatis, aut cum excommunicato lata, nulla est. Panor. in cap. ad probandum, num. 21. de sentent. & re iudic. Sum- ma Astenfis, 2. par. lib. 7. tit. 9. quaest. 10. Quod etiam pro- cedit, etiam si iudices illi delegati dati sint cum hæc clau- sula; *Quod si non omnes, &c.* Etenim si tunc excommuni- catus non excommunicatus admittantur, sententia ab eis lata, nulla est, arg. cap. cum super Abbatis, & ibi Panorm. num. 10. & cap. ad probandum, numero 14. de sent. & re iudic. Marian. Socin. in cap. sacris, nu. 269. versic. fallit 5. Quia ex quo admittuntur excommunicatus, significant se indicari potestatem in solidum non habere, sed pro parte, argu. cap. vno delegatorum, & cap. causam matrimonij, de offi- cio iud. delega. sententia autem non potest pro parte vale- re, argum. eorum quæ habentur in dict. c. cum super Ab- batis, & ibi Panorm. num. 6. Id quod verum esse docet Ma- rian. Socin. d. num. 269. Nisi in procedendo aut sententiã- do, qui excommunicati non erunt adijcerent hanc clau- sulam; *Et prædicta facimus gerimus, seu pronunciamus con- iunctim, suam solidum, vel diuisim, & omni meliori modo &c.* tunc enim in vnusquisque potestatem habuit in solidum valebit sententia lata per non excommunicatos, etiam si admissi sint excommunicati, argum. Reg. Vtile, de Reg. iur. lib. 6. vbi habetur, vtile per inutile non vitium, & argu. l. 1. §. 1. ff. Quod cum falso tutore, vbi dicitur, quod si tu- tor tutor præstitit auctoritatem pupillo, vna cum falso tu- tore, valet actus ex persona veri tutoris, nec inficitur actus propter admissionem in habilis, & falsi tutoris; quod verum est, quia in vno vero tutore consistit solida authori- tas, l. decretum, §. 1. ff. de administ. tut. Quia vero de matu- ra delegationis est, vt delegati non habeant potestatem in solidum, sed pro parte, argum. cap. prudentiam, & ibi Panorm. numero 2. & idem Panorm. in cap. cum super Ab- batis, numero 10. de offic. iud. deleg. ideo regulariter acta iurisdictionis, vel ab vno excommunicato, vel a pluribus simul, quorum alij excommunicati, alij non excommuni- cati sunt, non valent.

17 *Præterea*, hoc quod diximus de Iudice excommunica-

eo denunciato, quod sententia ab illo lata nulla sit, locum habet, etiam si contra ipsum excommunicatum non excipiatur, argumen. cap. ad probandum, de sentent. & re iud. & ibi Panormitan. numer. 2. & idem Panormitan. in cap. sciscitatus, numer. 1. 2. de Rescript. Innocent. in ca. 1. in fine de except. lib. 6. Philipp. Francus in capit. decernimus, de sentent. excommunicatio, lib. 6. Marian. Socin. in capit. sacris, numer. 264. & 267. de sentent. excommunicat. qui citat pro hoc cap. primum, de supplen. negligent. praelat. lib. 6. & cap. 1. de offic. Vicar. lib. 6. & ca. praesidentes, de haeretic. lib. 6. vbi ob speciale fidei fauorem conceditur, vt Iudex excommunicatus ab Ecclesiastico Iudice requisitus contra haereticos Iurisdictionem exercere possit, & pro inde extra hunc casum non potest. Ratio est, quia propter excommunicationem suspenditur Iurisdictione, ad eam, quod excommunicatus illa priuatus sit actu, & proinde partes illam in actu dare non possunt, nec eam sua rati habitatione validare, vt idem Marian. Socin. in cap. sacris numero 274. de sentent. excommunicat. testatur, citans ad hoc Petr. Innocent. & Ioan. Andr. in cap. aduersus, de immunit. Eccles. & Bald. in cap. 1. in titu. Hinc finitur lex Conrad. in V. lib. Feud. & est communis. Siue igitur Iudex excommunicatus denunciatus Ordinarius sit, siue Delegatus sententiam valide ob Iurisdictionis defectum, ferre non potest.

8 *Difficultas* tamen inter Doctores est, An si quis antequam esset excommunicatus, causam alicui commisit, & postea excommunicatus, sit qui causam commisit, expiet mandatum aut Iurisdictione per excommunicationem eius qui Iurisdictionem, aut causam commisit? In hac questione quae controuersa est, haec mihi tanquam probabilia magis dicenda videntur.

Primum est. Si is, qui Ordinariam Iurisdictionem conuulsi alteri, in excommunicationem postea incidit, vt exempli gratia, Dux, qui ante excommunicationem Iudicem aliquem ordinarium constituit, & postea in excommunicatione incidit, Iudex ab ipso sic constitutus, non obstante Ducis constitutis excommunicatione, munus & officium suum, & magistratum valide exercere potest; Sicut etiam simoniacus esset ipse Dux, Iudex officium suum valide exercere possit, & solet; quod colligi potest ex cap. 2. de offic. Legat. lib. 6. & l. quia, ff. de iurisdictione omnium iudicum. Ratio est, quia Iudex hic ordinariam habet Iurisdictionem, quae ipsi in heret, & forum distinctum habet a Duce, vnde a Iudice illo ad Ducem appellari potest. Et certe, si Iurisdictione Iudicis morte naturali Ducis non extinguitur, vt experientia patet; nec superueniente excommunicatione Ducis extinguitur.

9 *Ex quibus colligitur ratio, cur Episcopo excommunicato denunciato, eius etiam Vicarij Iurisdictione (quae tam ordinaria fuit) suspendatur, vt communiter Doctores tradunt, in cap. 1. & ibi glos. in verbo, ipse, de offic. Vicar. lib. 6. & Panorm. in cap. licet vndique, numer. 8. de offic. iud. deleg. Marian. Socin. in cap. sacris, numer. 277. de sent. excom. Summa Astensis, 1. par. lib. 7. tit. 9. quest. 14. Vgoli. de censur. Eccles. Tab. 2. cap. 1. §. 3. numer. 8. Quia scilicet, idem est vtriusque consistorium eademque Iurisdictione; vnde a Vicario generali ad Episcopum appellari non potest, ca. 2. de Consuetud. lib. 6. & ibi glos. in verbo, Officiali. Iason. in l. more, numer. 18. ff. de iurisdictione omnium iudic. Cuius ratio est, quia appellatio est de minori Iudice ad maiorem provocatio, vt glos. cit. & Summist. & Goffr. & alij, in tit. de appellat. notant. Cum igitur Iurisdictione Vicarij accessoria sit, & semper dependens a Iurisdictione Episcopi, seu potius vna eademque cum illa, sublata, vel impedita per superuenientem excommunicationem Episcopi Iurisdictione Vicarij similiter Iurisdictione sublata, & impedita erit, argument. Regul. Accessorium, de Reg. iur. lib. 6. Vnde mortuo Episcopo, Vicarij Iurisdictione extinguitur, & ad Capitulum transfertur, vt habetur in cap. unico, de mai. & obedien. lib. 6. & ca. si Episcopus, de supplen. negligent. prael. lib. 6. Excommunicato autem Episcopo, adiri debet Papa, vt prouideat de causis interim cognoscendis, vt notant glos. in cap. 1. in verbo ipse, de offi. Vic. lib. 6. & Summa Astensis, 2. par. lib. 7. tit. 9. q. 15.*

20 *Secundum est.* Delegati, aut Subdelegati Iurisdictione, delegatus aut subdelegatus excommunicatione superueniente non tollitur, quoties res integra esse desit, priusquam excommunicatio superueniat; secus autem vbi delegatus aut subdelegatus excommunicatus sit re integra; quia priusquam subrogatus Iurisdictione uti incipiat, Iurisdictione in ipsum efficaciter transiisse non censetur; dum autem delegatus excommunicatus est, transire non potest, ut colligitur ex cap. licet vndique, & ibi glos. in verbo, Re integra, & ibi Innoc. & Panormitan. numer. 8. de offic. iud. deleg. Ioan. Andr. in cap. 1. de offic. Vicar. lib. 6. & ibi glos. in verbo ipse, & facit l. Et quia, ff. de Iurisdictione om. iud. Mar. Socin. in cap. sacris, numer. 280. de sent. excom. iun. & facit cap. si is cui, de offic. iud. deleg. lib. 6. & cap. Quamuis, & ibi glos. in verbo, efficaciter. & cap. si delegatus, de offic. iud. deleg. lib. 6. & latius tradit Vgol. de cens. Eccles. Tabul. 2. c. 1. §. 4. numer. 2.

21 *Tertium est.* Iudex, si lite pendente in Iudicio excommunicetur, ulterius procedere non potest; post absolutionem vero Iurisdictionem resumit, ex Summa Astensis, 2. par. lib. 7. tit. 9. quest. 11. citans ad hoc cap. prudentiam; & c. insinuante, de offic. iud. deleg. & facit cap. sciscitatus; & ibi glos. in verbo, infamem, & verbo, impedimento, de rescript. & DD. ibi.

22 *Octauo.* Excommunicatus denunciatus, aut notorius Clerici percussor, Iudex a thibet esse non potest, & laudum, id est, sententia ab eo lata nulla est; Arbitria enim ad Iudiciorum normam redacta sunt, vt dicitur in l. 1. ff. de arbit. Vnde, sicut nec a Iudicibus publice excommunicatis Sententia valide ferri potest, ex defectu Iurisdictionis; ita nec ab Arbitris arbitria lata valent, vt latius tradunt Spec. in tit. de Arbitr. §. differt, vers. item secundum eum, & seq. vbi tenet, in Arbitrio idem, quod in Delegato, & ait sic in Curia fuisse determinatum de mandato Papa. Ioan. Andr. in cap. pia, & Philip. Franc. vers. circa tertium, de Except. lib. 6. Archid. 2. quest. 6. cap. a iudicibus; super 1. glos. & idem Ioan. Andr. in Mercurial. c. factum, de reg. iur. lib. 6. per notum illa verba, Arbitrato Lucij, ff. de verb. signif. & l. Pedius, ff. de arbit. & ibi Bart. Panorm. in cap. Quintauallis, numer. 27. & ibi Ioan. de Inuola. de iureiur. & idem Panorm. in cap. ad probandum, numer. 2. de sentent. & re iudic. Petr. Auchar. in d. cap. pia, colum. penult. Gemin. ibidem, numer. 8. de Except. lib. 6. & idem Gemin. in cap. decernimus, numer. 7. de sent. excom. lib. 6. Marian. Socin. in cap. sacris, numer. 453. de sent. excom. qui ait esse communem omnium Doctorum sententiam.

23 *De Arbitratore vero, an scilicet excommunicatus denunciatus Arbitrator esse possit ita quod Arbitramentum per eum probatum teneat, licet DD. inter se dissentiant, & Io. Andr. in Regula, Dolo, de Reg. iur. lib. 6. in Mercur. post multa concludit, in eum cadere non posse Arbitramentum, quod sit per modum Laudi, vel Sententiae, & eum secutus Panormitan. in dicto cap. Quintauallis, numer. 27. in hanc sententiam etiam inclinat, & pro eadem refert Specul. loco praedicti, & Hostiensem, in cap. veritatis, de dolo & contumac. & hanc tandem vt veriore tenet Marian. Socin. in cap. sacris, numer. 454. prope finem, de sentent. excom. Mihi tamen verior videtur illa, quae affirmat publice excommunicatum peccata actum arbitrandi exercendo contra praecipuum Ecclesiae, quo hominum communione priuatur. Arbitramentum tamen, seu Sententia ab Arbitratore lata, valida erit. Quam sententiam expresse defendunt Bart. in l. cum pater, §. haereditatem, ff. de legat. 2. & in l. ex facto, §. si quis rogatus, ff. ad Trebellian. & in l. Pedius, ff. de arbit. Philipp. Franc. in cap. 1. vers. circa tertium, de Except. lib. 6. & in cap. dolo, de reg. iur. lib. 6. Vgolin. de cens. Eccles. Tab. 2. cap. 1. §. 6. numer. 3. Ratio est, quia Arbitramentum censetur quaedam transactio, & contractus, seu conuentio quaedam, per quam a lite receditur, vt statetur Panorm. in c. Quintauallis, numer. 8. de iureiur. & numer. 9. ait, quod Arbitrator in eo differt ab Arbitro, quod Arbitrator eligitur, vt sit loco Iudicis, vnde, procedere debet iuris ordine seruato. l. si de meis, §. recepisse, ff. de arbit. vnde non debet procedere diebus feriatis, sicut nec Iudex, vt l. omnes, C. de fer. & l. si de meis, §. fin. & l. si de feriatis, ff. cod.*

ead. Arbitrator verò aſſumitur ſemper ſuper contractu tranſactionis, aut complendo, quia ſcilicet fuerat a partibus inchoatus, aut ſuper ineundo, & perficiendo, ut quando ſumitur ſuper lite, ut tranſigat inter partes. Vnde arbitrator eſt quidam compoſitor & mediator inter ipſas partes, ideoque ſicut contractus ab excommunicato initus valet, cum ſit quid facti, quæ autem facti ſunt, ab excommunicato acta valent, ex Pan. in c. veritatis, num. 42. de dolo & contuma. & communi DD. ſententia, ita Arbitramentum ab eo factum validum erit.

24 Quod verò Arbitrator poteſtatem cuiuſdam facti ſolum habeat, & non iuris, patet 3 quia ut ipſemet Panormitan. ſatetur, in d. d. c. Quintauallis, nu. 7. & nu. 8. Arbitrator eſt, qui eligitur, ut aliquid æſtimet, veluti precium, vel operas, vel partes ſocietatis, vel quid ſimile, & ut arbitretur ſecundum quod ſibi videtur, ſine ordine iudiciario. Inſtit. de emptio. & venditio. §. precium, ff. de verb. obligat. ſi quis arbitrari, præterquam quod Arbitramentum a conſenſu partium vim ſuam habere cognoſcitur; Vnde qui arbitratorem fecerunt, ipſum pro libito ſuo reuocare poſſunt. Sed de iuriſdictione, qua priuatur excommunicatus denunciatus, hæc ſatis ſint.

De alijs effectibus excommunicationis maioris circa actiones ciuiles.

Cap. VII.

S V M M A R I U M.

- 1 Excommunicatus maiori denunciatus actionibus ciuilibus priuatur.
- 2 Excommunicatus denunciatus Tutor eſſe non poteſt, & quare.
- 3 Actor in iudicio excommunicatus denunciatus eſſe nequit.
- 4 Excommunicatus denunciatus in iudicio agere non poteſt etiam per procuratorem.
- 5 Accuſator in iudicio eſſe nequit, qui excommunicatus denunciatus eſt.
- 6 Excommunicationis exceptio, in quacunq; parte iudicij contra actorem obijci poteſt.
- 7 Exceptio excommunicationis ſolem vim habet in dilatoria, non autem in peremptoria, & quid vtraque ſit.
- 8 Exceptio excommunicationis contra actorem, a quouis opponi poteſt.
- 9 Excommunicationem Reus contra Actorem, non obſtante iuramento in contrarium opponere valet.
- 10 Exceptio excommunicationis, coram quocunq; iudice Ordinario, vel delegato, opponi poteſt.
- 11 Exceptio excommunicationis, tam in peremptoria, quam in dilatoria, ſub qua forma opponi debeat.
- 12 Nomen excommunicatoris in exceptione excommunicationis exprimendum eſt.
- 13 Canon, & Canonis auctor in oppoſitione excommunicationis lata a iure exprimi debent.
- 14 Forma in exceptione excommunicationis opponenda contra actorem, adhibenda, qua.
- 15 Exceptio oppoſita infra octo dierum ſpatium a Reo probari debet.
- 16 Probatio excommunicationis, apertiffimis & claris documentis fieri debet.
- 17 Probatio excommunicationis in vno iudicio facta, non ſufficit ad repellendum aliquem, in alio iudicio.
- 18 Probatio excommunicationis, vel per propriam confeſſionem Rei, vel per exemplum authenticum ſententiæ excommunicationis facienda.
- 19 Probatio denunciationis excommunicationis ipſam exco-

municationem an, & quando ſufficienter probet.

20 Exceptio excommunicationis infra octo dierum ſpatium non probata, Iudex contra reum procedere poteſt.

21 Cauſa durante, an, & quoties recipiatur excommunicationis exceptio.

22 Exceptio excommunicationis non obſtante, an, & quando facta in iudicio cum actore excommunicato valeat.

Prius effectus, qui circa ſpiritualium actionum exercitium verſantur, quibus iam excommunicatum denunciatum ſatis in precedentibus priuatum eſſe docuimus, ſunt etiam alij effectus annexi, quibus etiam quoad actiones quaſdam ciuiles merito priuatur, ut ſuo ordine in ſequentibus ostendemus. Quorum

1 **P**rimus eſt, Quod Tutor eſſe non poteſt; & hoc non ſolum quia caret hominum communione, quæ neceſſaria eſt ad poſſitum tutoris exercendum; ſed etiam quia tutela, ſicet vilitate quid priuatum ſit, eſt tamen auctoritate officij publicum, ut habetur in Inſtitut. in princip. verſic. Nam & tutelam, de excuſat. & ibi not. glo. in verbo, publicum, & latius tradunt Panormitan. in cap. prudentiam num. 14. de offic. iudic. delegat. Angel. in conſ. 56. Atoſin. conſ. 66. colum. 4. Anebat in c. pia. §. ſi quis, 2. & ibi Gem. num. 8. Philipp. Franc. ibid. verſic. circa tertium, de excep. lib. 6. Marian. Socin. in cap. ſacris, num. 455. de ſentent. excommun. Vgolin. de cenſ. Eccleſ. Tab. 2. cap. 14. acta vero ab excommunicato denunciato ratione publici officij nõ valent, & ita ſi quid alienaret, nomine tutelæ, alienatio nõ valeret, ſicut nec alienatio a prælato excommunicato facta valet. Et ita nec poteſt eſſe curator, nec orphanotrophus, nec hoſpitalarius, nec ſimilia officia exercere, arguorū quæ not. DD. in cap. veritatis, de dolo & contuma. & in cap. ſin. de procur. & in cap. aduerſus, de immun. Eccl. Ioan. Andr. in cap. pia. de excep. lib. 6. & in Reg. dolo, de regul. iur. lib. 6. in Mercurial.

2 **S**ecundus eſt, Quod excommunicatus denunciatus repellitur a iudicio, ita ut actor eſſe non poſſit, ſic cap. Intelleximus, & ibi glo. in verbo, conueniri, & ibi Panormitan. nu. 2. de iudicij, & cap. exceptionem, & ibi glo. in verbo, conueniendus, de excep. in antiq. & facit cap. excommunicatus, 1. §. credentes, de hæret. & eſt communis DD. Rota Decif. num. 2. de Except. in nouis. Marian. Socin. in c. ſacris, num. 283. de ſentent. excommun. Summa Aſtenſis, 2. par. lib. 7. tit. 9. quaſt. 18. Nauar. in Man. cap. 25. numer. 24. & cap. 27. numer. 21. verſ. Decimoquinto Gabr. 4. diſt. 18. quaſt. 2. art. 3. Henrriquez lib. 13. de excommun. cap. 7. §. 4.

A D D I T I O.

Adde. In hac quaſtione, an excommunicatus denunciatus poſſit eſſe actor, alij diſtingunt in hunc modum. In propria enim cauſa excommunicationis poteſt interuenire ut actor, vel probando, ſe non eſſe excommunicatum vel eſſe abſoluendum; extra autem huiusmodi cauſam nõ poteſt, ſue in iudicio tẽporali, ſue eccleſiaſtico; & neq; per procuratorem; qui enim per alium facit, moraliter loquendo per ſe ipſum facere videtur. An autem contrafaciens peccet mortaliter, dic, quod non videtur peccare mortaliter, procedendo tamen ſine contemptu cenſuræ eccleſiaſticae. Poſſet etiam ſine aliqua culpa in iudicio agere aliquando ex aliqua iuſta cauſa occurrente, puta, ſi ex mora petendæ abſolutionis inmeret ei graue aliquod damnum, puta ex fuga debitoris, & ſimilia cum. n. ei permittatur deſenſio, ut in c. cum inter. de excep. videtur excuſandus in præſato caſu damni euitandi, non tamen poſſet reconuenire quia hoc eſſet lacrum quærere, & non damnum vitare, ut notant ſcribentes in d. c. c. inter. Et hæc oĩa procedunt et in excoicato occulto cui in nihilo ſuffragatur extratragans, ad euitanda; ut per eam manifeſte patet.